LM-093/2022

Fylgiskjal 3

HOYRINGSSVAR FRÁ LANDSBANKA FØROYA TIL UPPSKOT UM BROYTING AV LØGTINGSLÓG UM LOYVISGJØLD Á ALIVINNU.

Um rættin at troyta náttúrutilfeingi.

Í flestu framkomnum londum er semja um, at fólkið í landinum eigur náttúruríkidømið, náttúrruríkidømi sum til dømis ráevni í undirgrundini, fiskin og lívið í í havinum, alifirðir, vind og sjóorku.

Tað eru tó góðar búskaparligar grundir til at geva nøkrum fáum rættin at troyta náttúruríkidømið. Um til dømis tað er frítt fiskari, tað vil siga at ein og hvør kann fáa sær eitt skip og fara út at fiska og troyta stovnarnar, so er skjótt, at alt ov nógv skip fiska avmarkaðu nøgdina av fiski. Tá verður veiðan óeffektiv, tað vil siga, at veiðan ikki verður so rentabul, sum hon átti at verið, og hetta er ikki skilagott fyri samfelagsbúskapin. Íløgurnar í stál (skip) verða alt ov stórar í mun til tað, sum er búskaparliga ráðiligt. Harafturat er stórur vandi fyri, at fiskastovnarnir vera niðurfiskaðir, og harvið ikki kasta tað av sær búskaparliga, sum teir eiga. Tá tað kemur til alingina, so hevur søgan víst okkum, at ov nógv loyvir og ov nógvir laksaárgangir á sama firði ikki er skynsamt.

Tað er av hesum orsøkum, at atgongdin til at fiska stovnarnar og tað at ala á firðunum, er avmarkað við loyvum. Tey sum fáa loyvi, fáa tí ein framíhjárætt at fiska/ala. Framíhjárætturin tryggjar loyvishavarunum, at tað verður avmarkað kapping á teirra øki. Tá tað er avmarkað kapping (sum vit til dømis kenna tað tá ein fyritøka hevur monopol ella duopol) viðførir tað ofta, at loyvishavarin fær eitt yvirnormalt avkast. Framíhjárætturin, har fáar fyritøkur fáa einkarrætt at troyta virðismikil náttúruríkidømir, førir til yvirnormala avkastið. Um ikki tað yvirnormala avkastið verður tikið inn í landskassan, virkar tað sum ein stuðul í vinnuni. Tað merkir, at hóast landið avmarkar atgongdina til vinnuna við loyvum, er framvegis ein váði, at íløgurnar gerast ov stórar, um tú ikki tekur yvirnormala avkastið inn, tí stuðul skeiklar avgerðargrundarlagið hjá fyritøkunum. Um landskassin ikki tekur tilfeingisgjaldið inn, kunnu íløgur vera rentablar virkisbúskaparliga, men geva negativt íkast samfelagsbúskaparliga.

Føroyska alivinnan og grundgeving fyri tilfeingisgjaldi.

Føroyska alivinnan er skipað við at feløg hava fingið rætt at ala á føroysku firðunum. Í fyrstani vóru nógvar alifyritøkur, men nú hava tríggjar fyritøkur rættin at nýta firðirnar.

Í vanligum vinnum er vinnufrælsi (kallað næringsfrihed í grundlógini), so ein og hvør kann stovna eina fyritøku í vinnuni og harvið geva teim verandi fyritøkunum kapping. Kappingin ger, at yvirskotini við tíðini minka niður á eitt vanligt støði; eitt sokallað normalavkast.

Í alivinnuni er ikki vinnufrælsi. Aliloyvini í Føroyum eru givin til nakrar fáar fyritøkur, sum hava einkarrætt at brúka teir føroysku firðirnar til aling.

Einkarrætturin hjá alifyritøkunum at nýta firðirnar førir, saman við góðum náttúrugivnum umstøðum í føroysku firðunum til, at alivinnan (sjálvt tá hon hevur goldið tøkugjald) hevur fleiri ferðir hægri avkast per investeraða krónu, enn aðrar føroyskar framleiðsluvinnur, sum fáa kapping. Til dømis vísa roknskapir fyri alivinnuna og aðrar vinnur, at avkastið per investeraða krónu í alivinnuni er fýra ferðir hægri, enn avkastið í framleiðsluvinnum, ið verða riknar í kapping við aðrar fyritøkur. (Kelda: virkisroknskapir, Vinnuvitan)

Framíhjárætturin er tí virðismikil, og tann ið fær ein tílíkan framíhjárætt, eigur at gjalda fyri hann.

Rætta gjaldið er eitt gjald, sum tekur inn yvirnormala avkastið.

Føroyska alivinnan mótvegis alivinnu í øðrum londum.

Føroyska alivinnan hevur munandi betri úrslit, enn alivinnan í øðrum londum. Eitt tekin um hetta er, at yvirskotið per kilo er munandi størri enn í Noreg, og nógv størri enn í øðrum alitjóðum. Sí hjálagda skjal, sum er framløgan hjá Kontali á aliráðstevnuni 2023, síða 22.

EBIT/kg (yvirskot áðrenn rentur og skatt/kg) í 2022.

Dkk kr.	Uttan tøkugjald	Við verandi tøkugjaldi	Við nýggja tøkugjaldinum
Føroyar	**23,8**	**20,6**	**17,6**
Noreg	**16,0**		
Ísland	**11,2**		
Chile	**7,5**		
Kanada	**4,5**		
Skotland	**2,8**		

Kelda: Kontali, aliráðstevna 2023. Viðmerk: Tøkugjaldið er miðal tøkugjald

Í talvuni sæst, at Føroyar hava 1,6 kr. størri yvirskot per kilo, enn Noreg, sjálvt um føroyska tøkugjaldið verður ásett sum í uppskotinum. Um Noreg setur eitt tøkugjald í verk, verður munurin millum Føroyar og Noreg aftur munandi størri enn 1,6 kr./kg. Landsbankin heldur tí ikki, at tøkugjaldið í uppskotinum er sett ov høgt.

Viðmerkjast skal, at hendan samanbering ikki er avgerandi fyri, hvussu stórt tøkugjaldið eigur at vera. Tað avgerandi fyri, hvat tøkugjaldið eigur at vera, er, hvussu stór tilfeingisrentan er.

Um uppskotið

Í uppskotinum verður stigin gjørdur meira progressivur við at nøkur progressiónsstig verða løgd afturat. Um prísurin er lágur, gevur nýggja skipanin minni enn verandi skipan. Um prísurin er høgur, verður meira tikið inn við nýggju skipanini, enn við verandi skipan.

Málsetningurin um at taka yvirnormala avkastið inn í landskassan verður tí í størri mun náddur við hesum uppskoti, enn við verandi lóg, og uppskotið er tí eitt stig á leiðini.

Verður tilfeingisrentan tikin inn, svarandi til búskaparfrøðiliga ráðgeving, kann henda upphædd brúkast til eitt nú skattalættar, at bøta um haldførið í búskapinum ella onnur búskaparfrøðiliga skilagóð endamál.

Teknisk viðurskifti.

Landsbankin hevur sæð útrokningarháttin hjá landsstýrinum, og setur ikki spurning við útrokningarháttin. Landsbankin vil tó mæla til, at landsstýrið eisini ger eina útrokning av, hvussu stór tilfeingisrentan er við støði í roknskapum, tó við tillaging av møguligum innanhýsis prísum. Hetta so tað verður meir gjøgnumskygt, hvussu stór tilfeingisrentan er, og hvussu stórur partur verður tikin inn við tøkugjaldinum.

Framleiðslukostnaðurin er ein týðandi partur av útrokningargrundarlagnum at finna fram yvirnormala avkastið. Tí er tað neyðugt, at tað er lætt og gjøgnumskygt at síggja framleiðslukostnaðin á alingini í sjónum. Tí hevði tað verið rímiligt, at landsstýrið setti krøv til loyvishavarar, at teir fyri teirra alibrúk á firðinum lótu inn ein roknskap fyri hetta virksemi fyri seg. Neyðugt er allarhelst her at áseta roknskaparreglur, so tað klárt framgongur, hvat skal roknast við sum framleiðslukostnaður.

Landsbankin mælir somuleiðis til at umhugsa at seta í roknskaparreglurnar,u at roknskapirnir harumframt skulu vísa úrslit, har marknaðarprísir verða brúktir, um munur er á marknaðarprísi og innanhýsis avrokningarprísi. Tað er neyðugt at síggja bæði marknaðarprís og innanhýsis prísir fyri at kunna rokna rætt, hvussu stór yvirskotini eru í sjálvum alivirkseminum á sjónum.

Atlantisk Laks
Status og Utsikter

- Markedsutsikter
- Produktivitét

og litt om

- Grunnrente

/ Ragnar Nystøyl

Hotel Føroyar
Tórshavn, 03. Mars 2023

KONTALI

Havbúnaðarfelagið
FAROESE FISH FARMERS

AGENDA

1. Et tilbakeblikk på 2022
2. Status ved inngangen til 2023 -> Utsik
3. Færøyene – Et Benchmark-perspektiv
4. Litt om Grunnrenteskatt i Norge

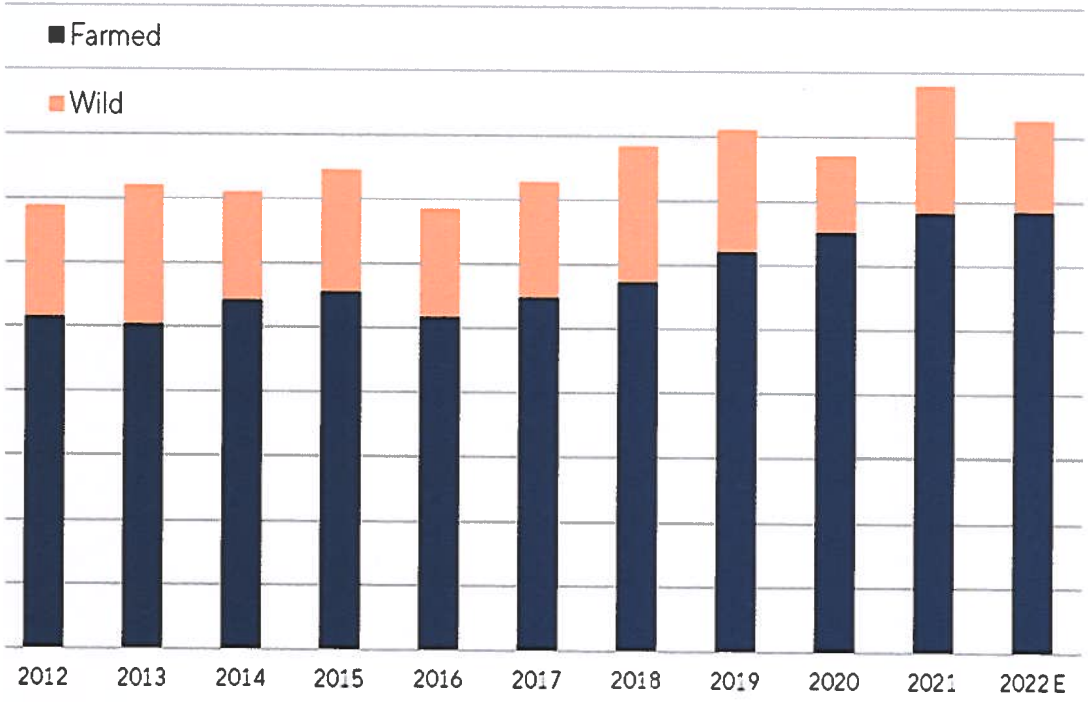
ONTALI

Et skråblikk på lakseverdenen i 2022...

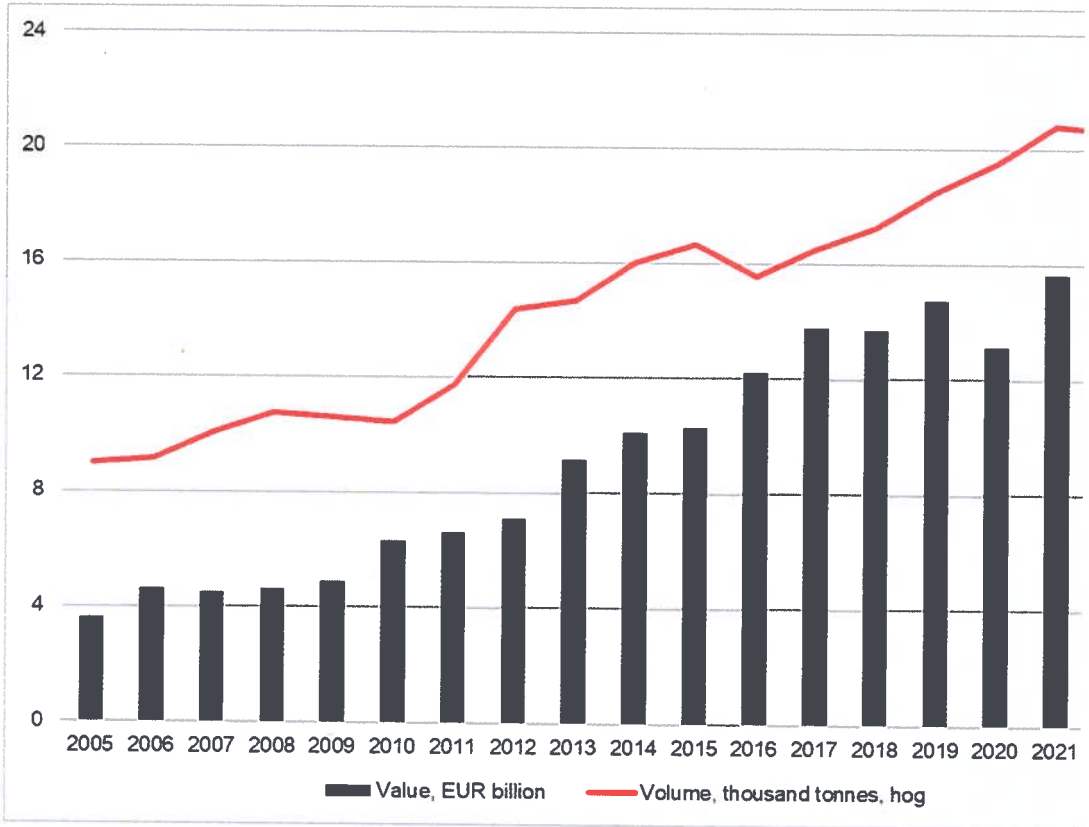

et store bildet..

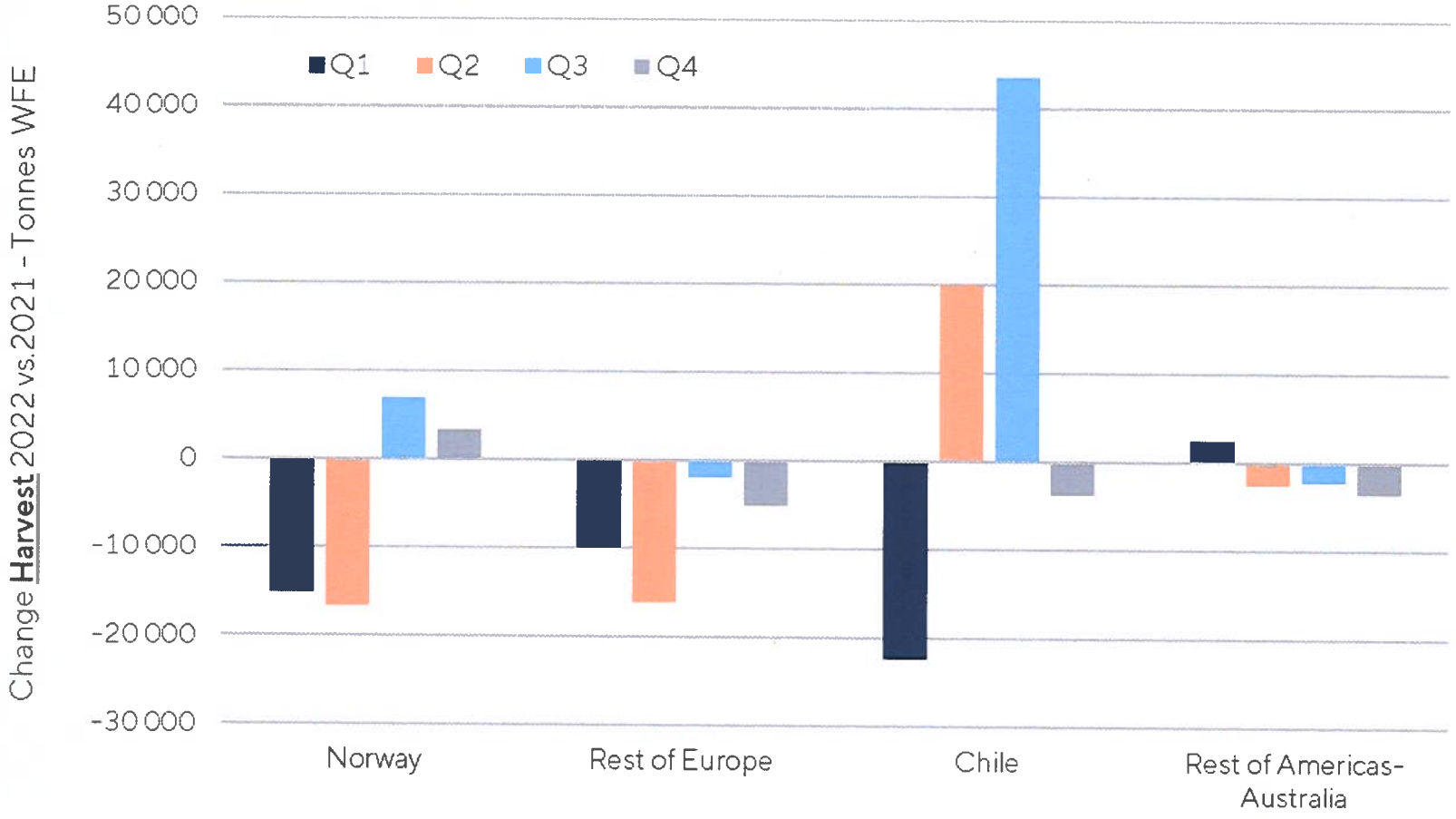
n volumvekst for «Farmed Salmon / Trout»,
:n betydelig nedgang for «Wild salmon»

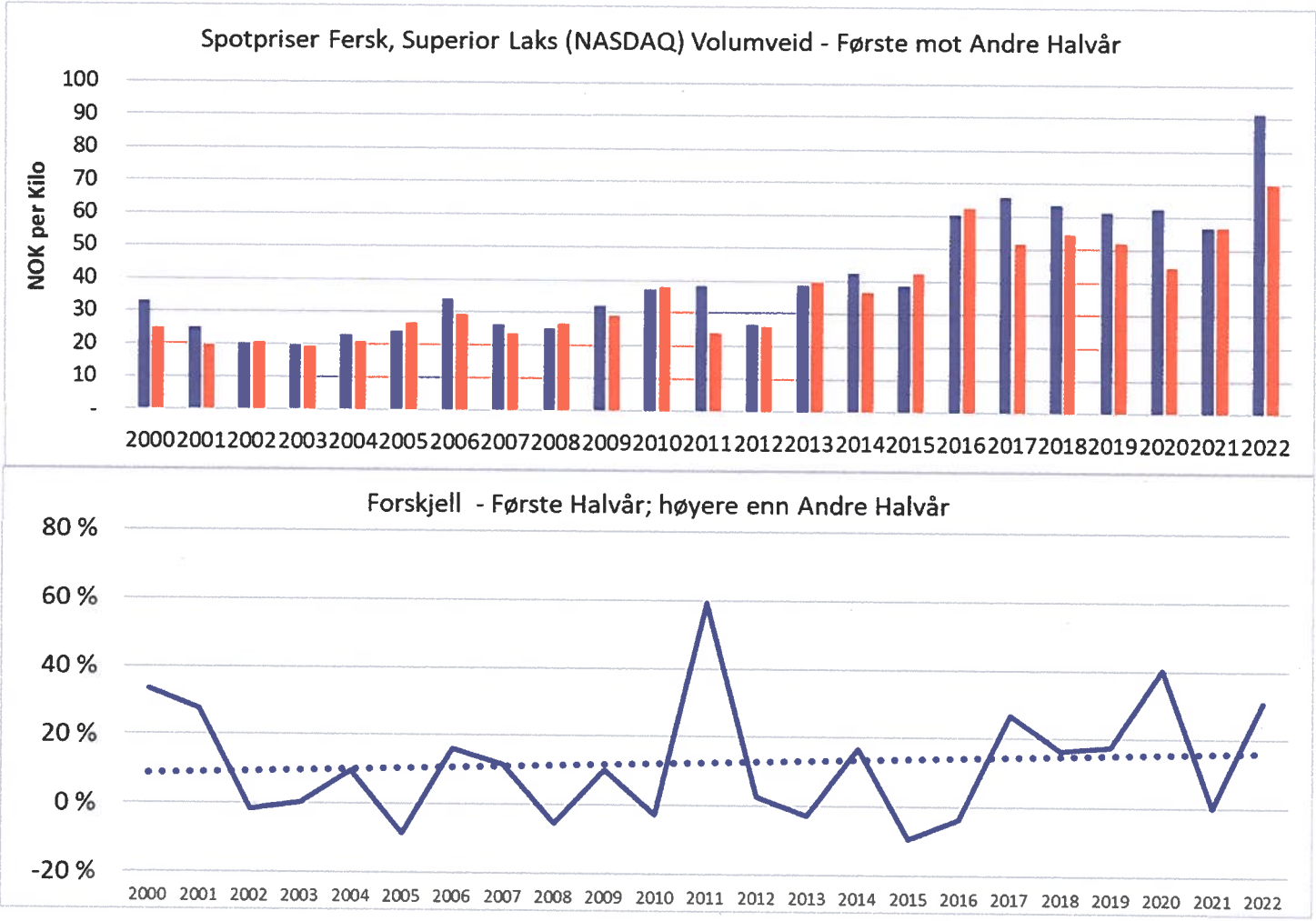
For Atlantisk laks, gav 2022 en volumnedgang på 1
men samtidig Rekord-høy verdi og verdi-utvikling (

t spesielt første halvår (-6%),og i andre halvår:
a manko på fisk, til fortsatt begrenset vekst i 2H (+2%) ..

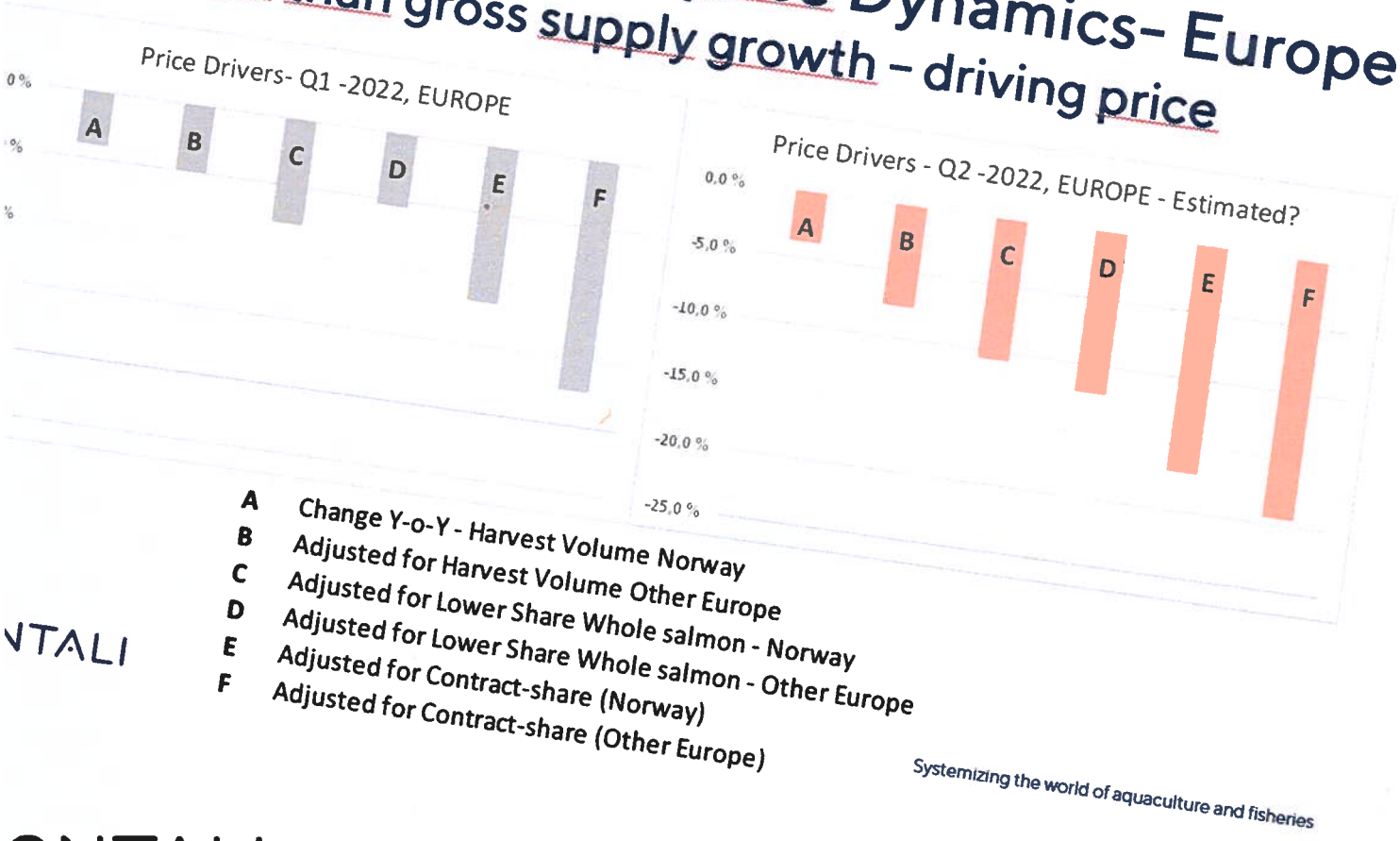

ekordhøye spotpriser (Nasdaq)
ekordhøy differanse – Første vs. Andre Halvår

oved-drivere bak spotpris-nivået i 1H-2022

rice Dynamics vs. Spot price Dynamics- Europe
ther factors than gross supply growth – driving price

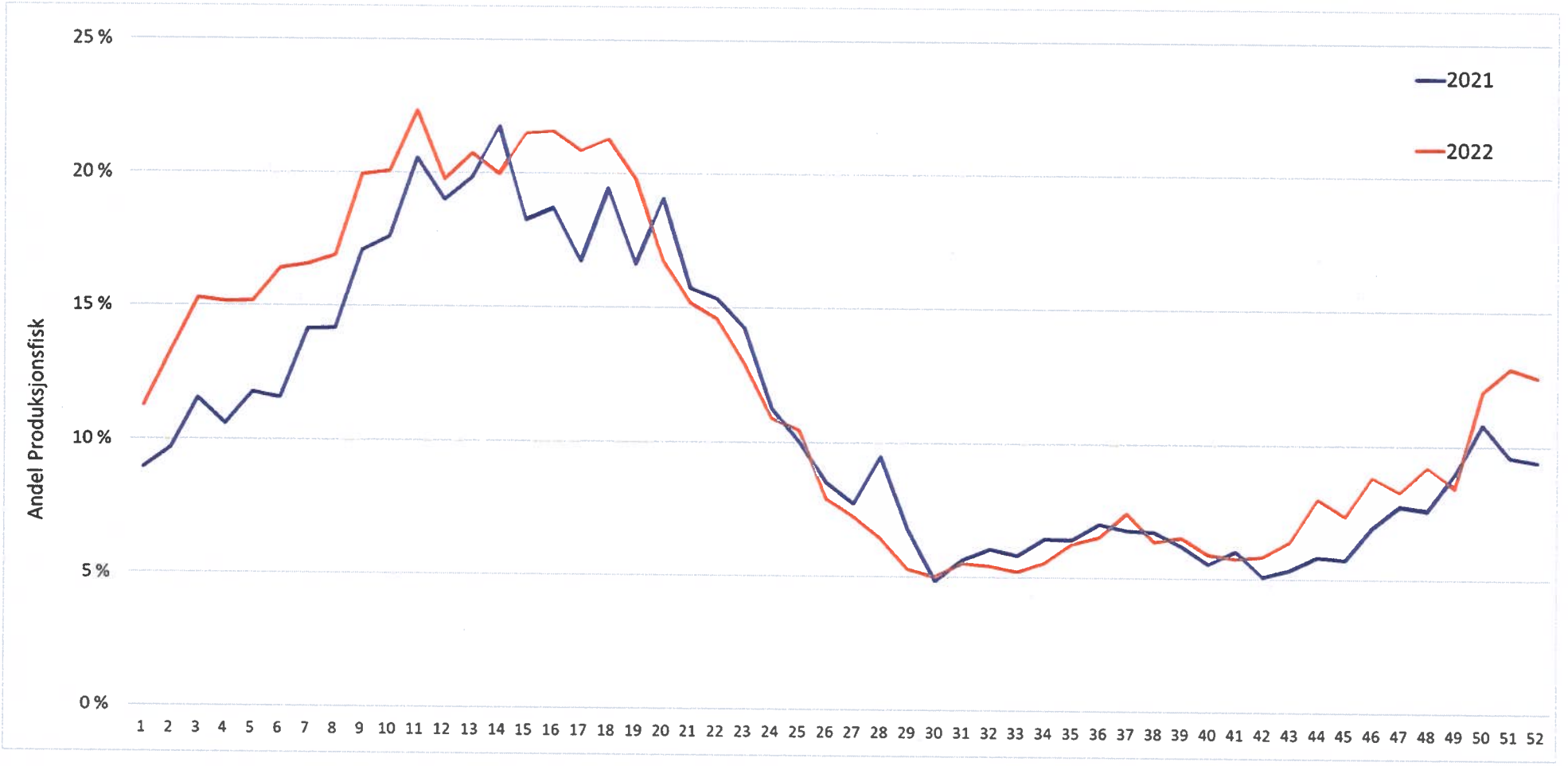
A Change Y-o-Y - Harvest Volume Norway
B Adjusted for Harvest Volume Other Europe
C Adjusted for Lower Share Whole salmon - Norway
D Adjusted for Lower Share Whole salmon - Other Europe
E Adjusted for Contract-share (Norway)
F Adjusted for Contract-share (Other Europe)

NTALI

Systemizing the world of aquaculture and fisheries

- Rekordlavt Utbud
- **Høy kontraktsandel**
- Gjenåpning HORECA
- **Lav Helfisk-andel ->**
  = Høy filetandel (NO + F
  = Mye Produksjonsfisk (

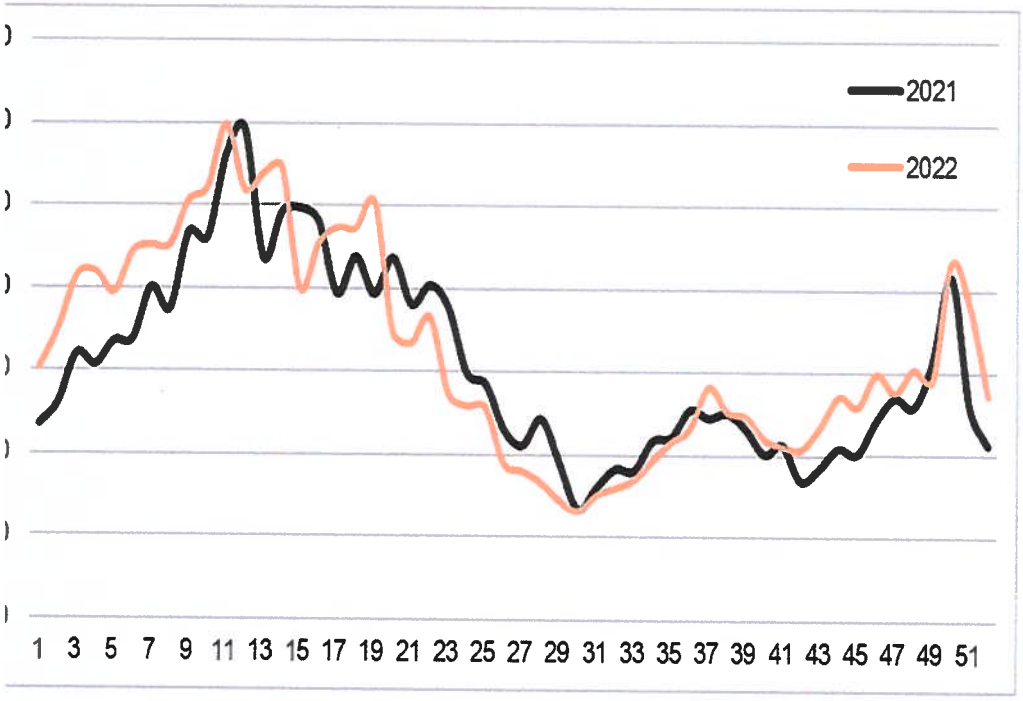
ndel Produksjonsfisk – Laks, Norge
er uke; 2021 og 2022

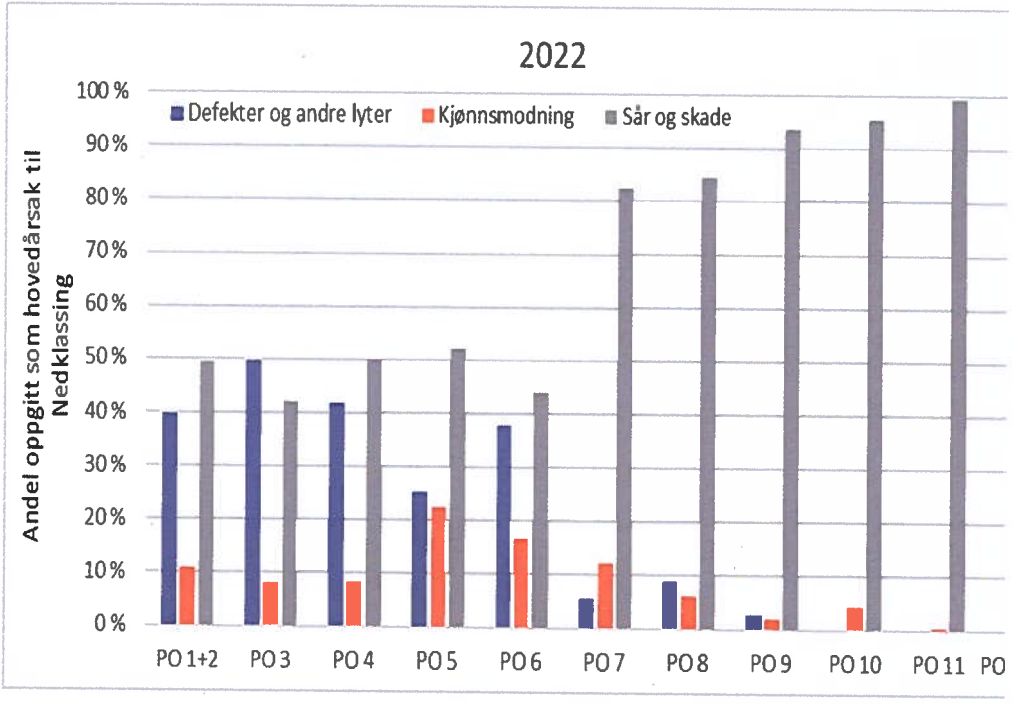
Kilde: Mattilsynet v/Aud Skrudland – Produktivitetskonferansen 2022 – med oppdateringer

ɔd-fisk; Implisitte volumer (slaktevolum uke x andel) «Registrert Hovedårsak til nedklassing»

«Implisitte ukevolumer – Produksjonsfisk»

«Registrert hovedårsak til nedklassing»

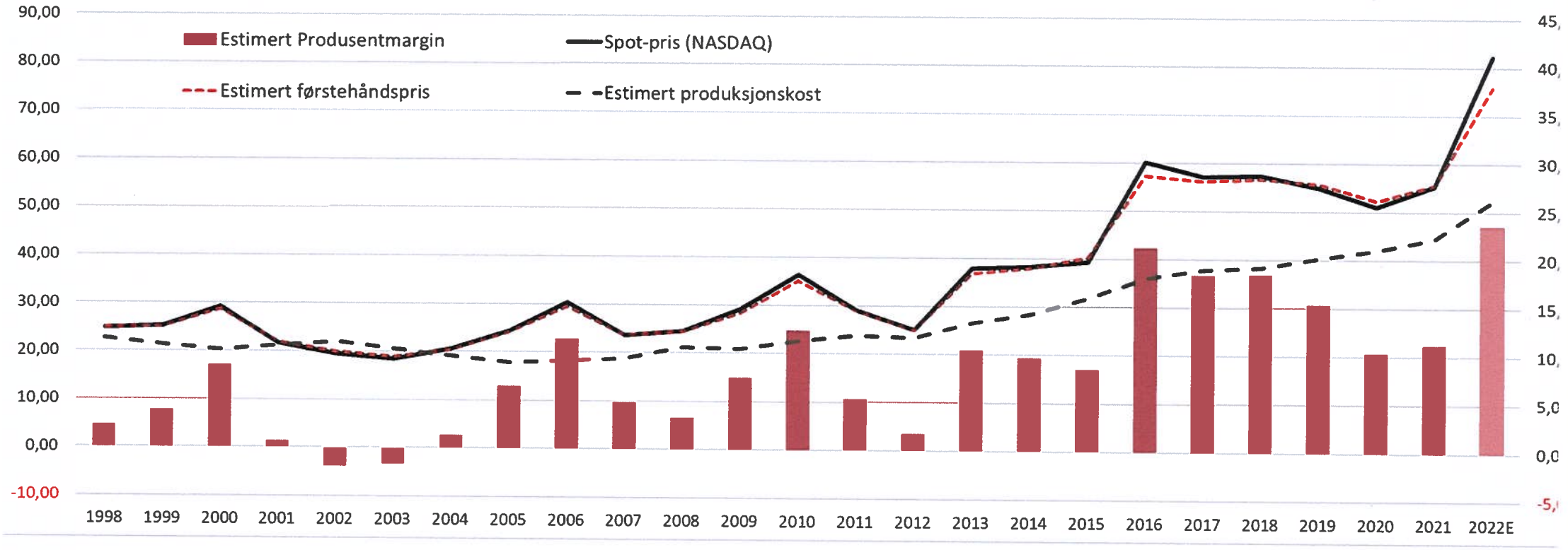

2021: 64% : «Sår og Skade»
2022: 67% : « « «

ONTALI

Kilde: Mattilsynet v/Aud Skrudland – Produktivitetskonferansen 2022 – med oppdateringer

erk prisvekst- men også den antatt sterkeste
ige kostnadsveksten (nominell) på lenge (NOR

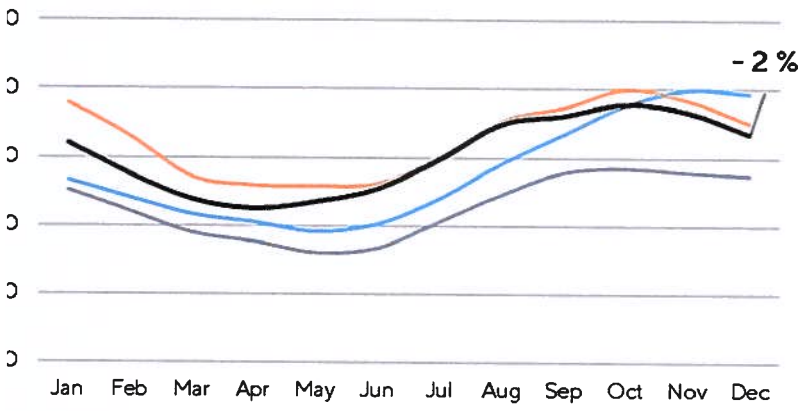
ONTALI

Status ved inngangen til 202

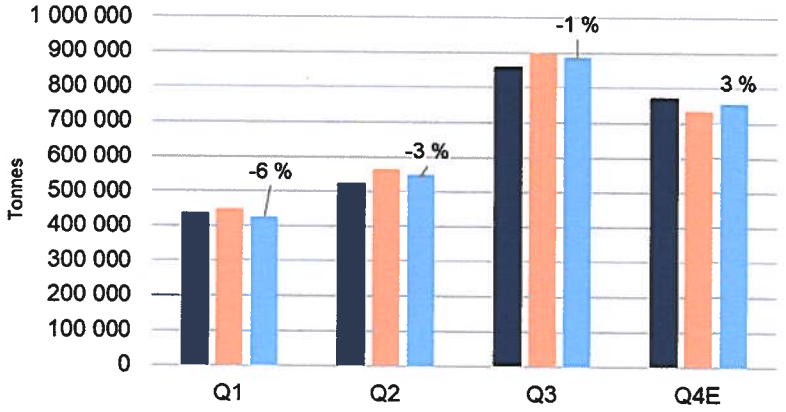
Og utsikter for hele året

va er status på vei inn i 2023 ??

iomasse Europe – Atlantisk Laks

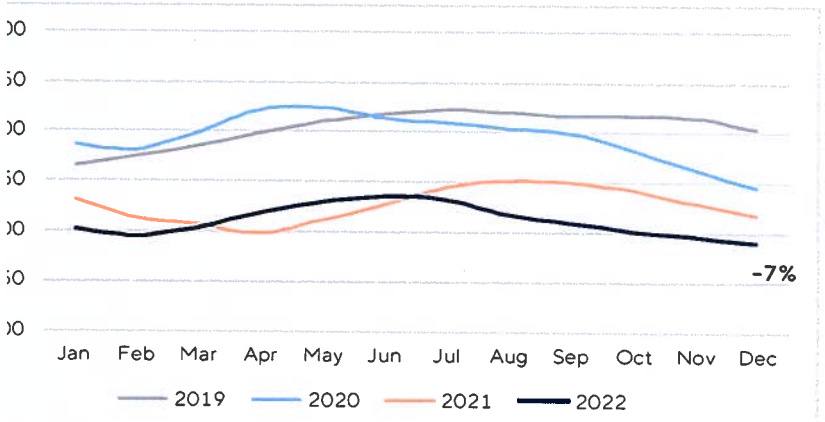

Fórsalg Laks/Ørret – Europa

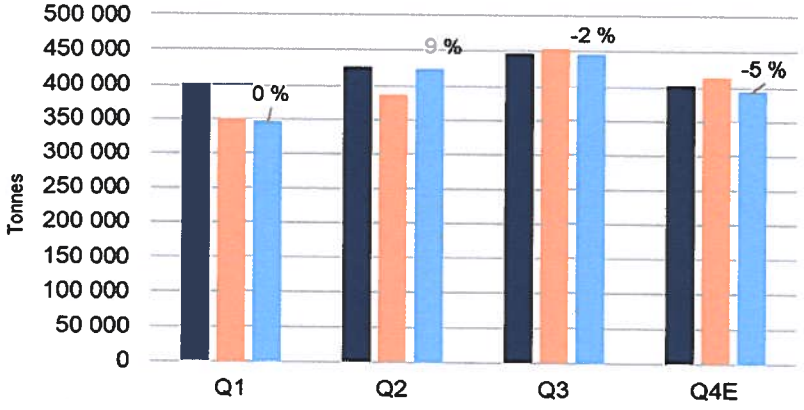

2022: -1%

omasse Americas – Atlantisk Laks

Fòrsalg Laks/Ørret – Americas

2022: +3%*

*All cc

ONTALI

enario for 2023 – Atlantisk Laks

Slaktevolum

	2021	2022E	Chg.	2023E	Chg.
Norway	1533	1517	-1 %	1548	2 %
Chile	718	752	5 %	749	0 %
UK	199	166	-17 %	181	9 %
Canada	142	132	-7 %	128	-3 %
USA	19	20	3 %	19	-5 %
Faroe Islands	106	100	-6 %	102	2 %
Iceland	42	43	3 %	40	-7 %
Australia	88	89	1 %	90	1 %
Ireland	16	19	18 %	17	-12 %
Others	34	31	-7 %	40	27 %
Total	**2896**	**2866**	-1 %	**2913**	2 %

Markedsfordeling

	2021	2022E	Chg.	2023E	Chg.
EU + UK	1287	1270	-1 %	1302	3 %
USA	635	652	3 %	672	3 %
Russia	96	54	-43 %	58	7 %
Japan	73	61	-16 %	61	0 %
China/Hong Kong	89	94	5 %	105	12 %
Brasil	113	108	-4 %	110	2 %
Others	598	593	-1 %	622	5 %
Total	**2890**	**2831**	-2 %	**2930**	3 %

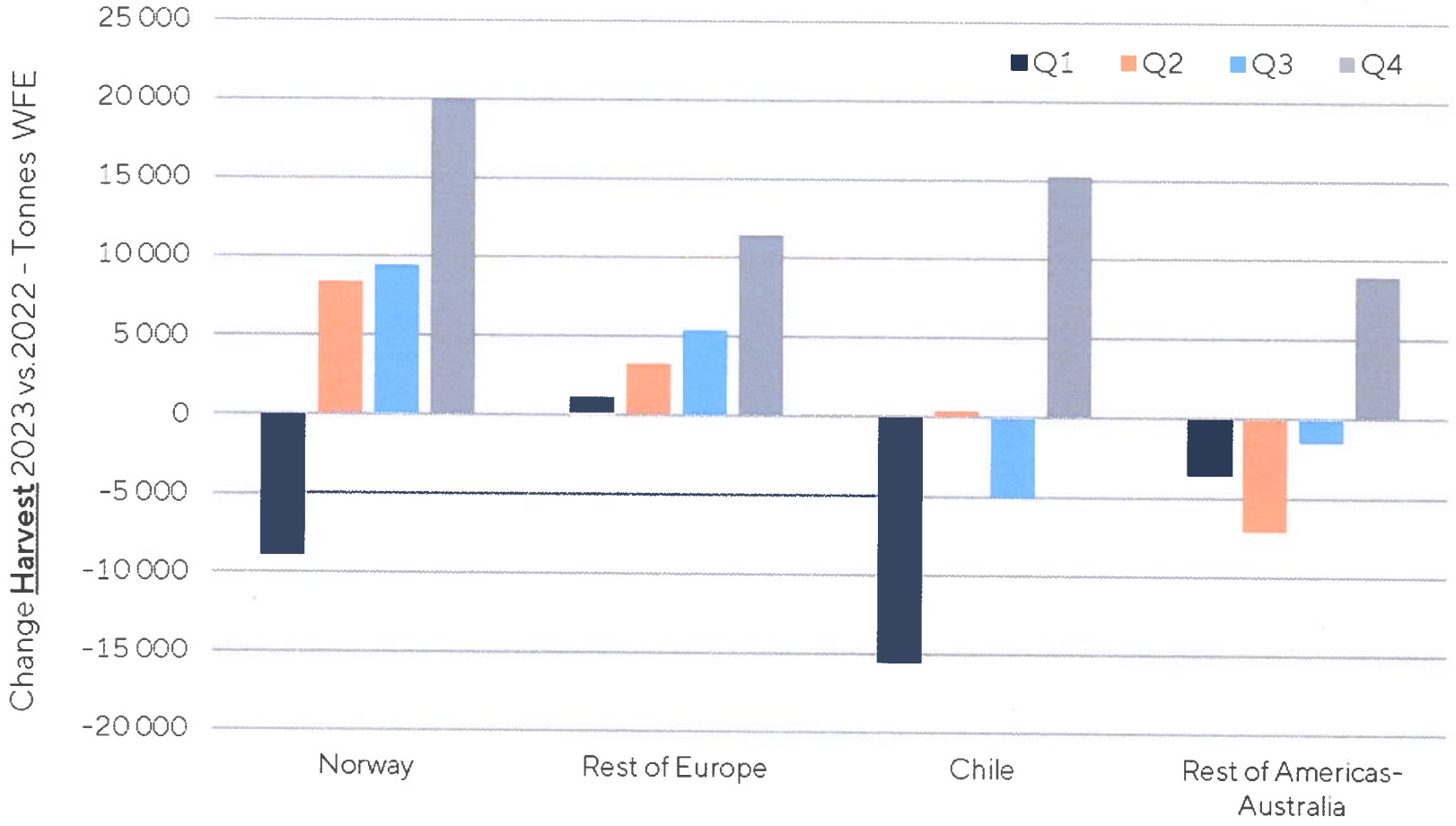
I 2022; utbud i 2. Halvår endte vesentlig lavere enn vi forventet, og enn «potensia (+2% versus + 6-8 %)

De samme regionene som i år har størst potensiale for vekst , er områder som var preget av slik «Under-performance» i 2((Norge, Skottland, Land-basert..)

Kan dette skje igjen?

Uansett – kun marginal volumvekst muli

nytt år der «Manko» preger 1H, eller i alle fall Q
lalvår har potensiale for en viss vekst, men... ?

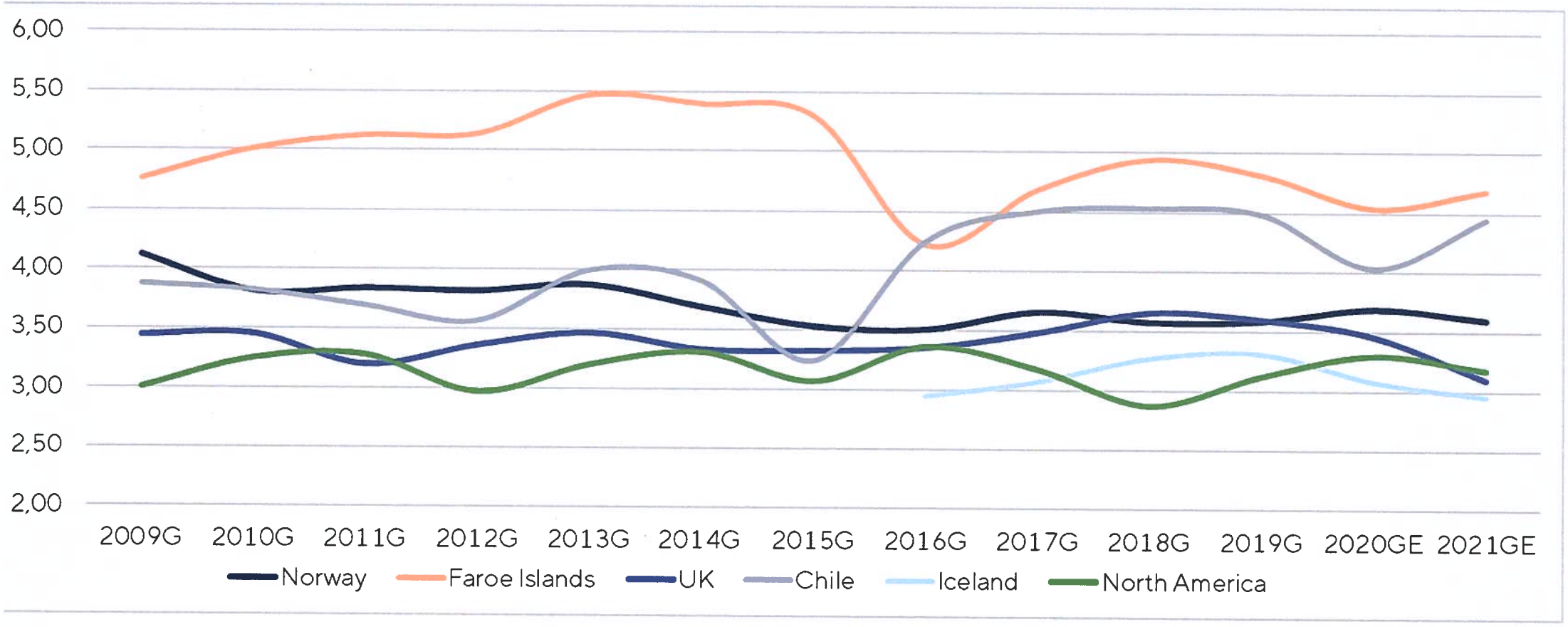

ONTALI

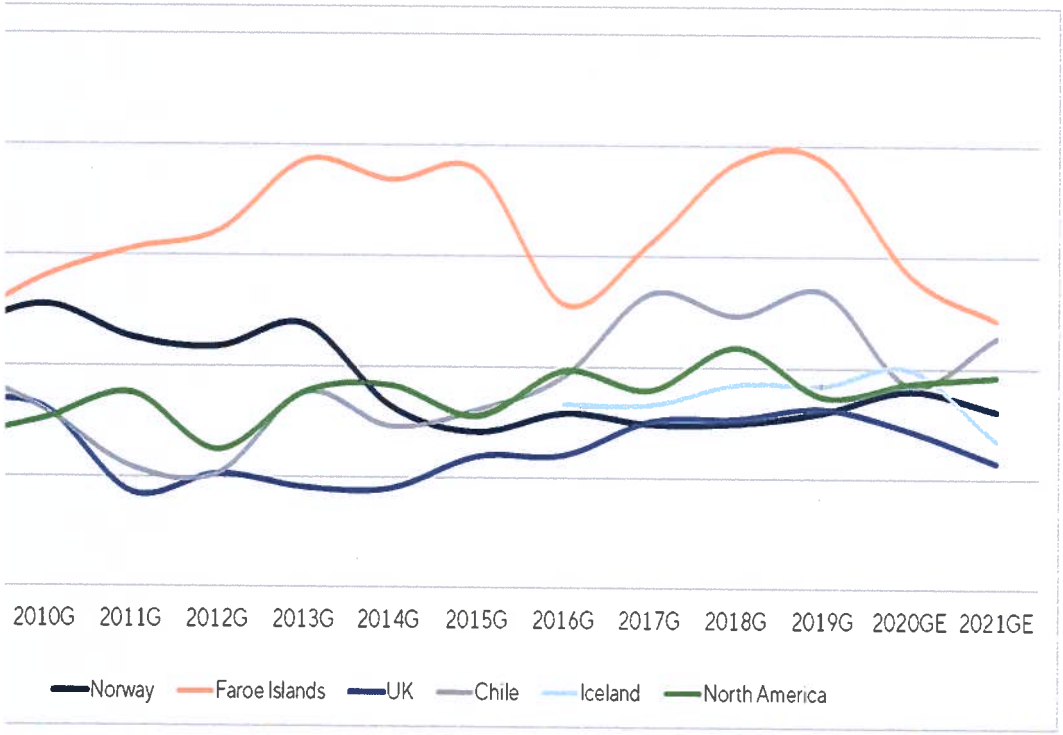
En benchmark på produktivite

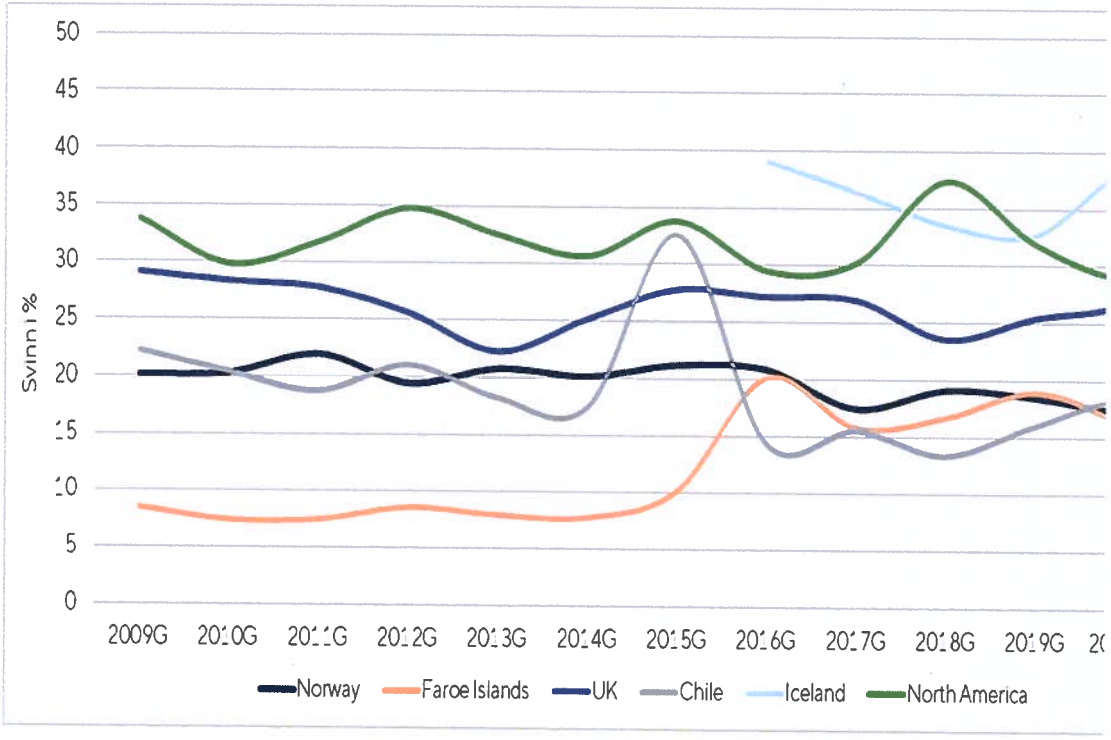
Og litt til.....

ıoltutbytte, I kilo WFE
antisk laks - Per generasjon

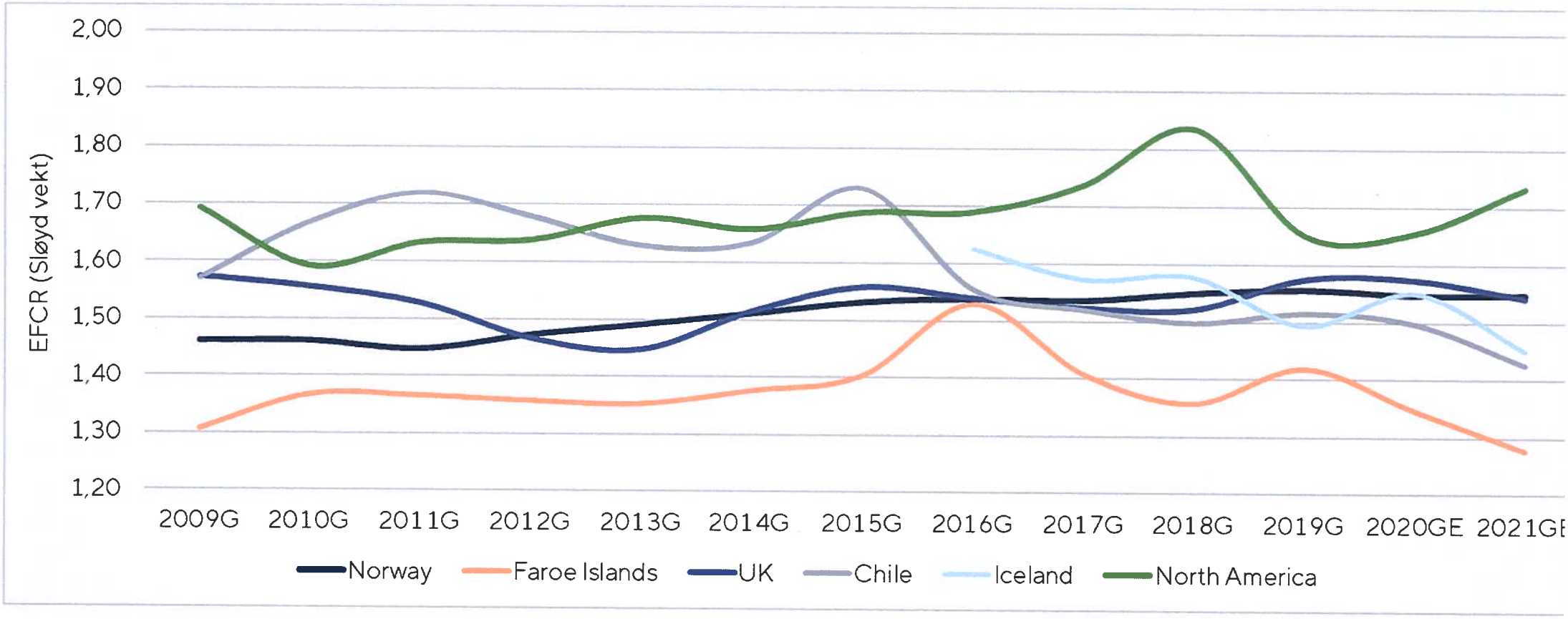

ktevekter, i kilo WFE og Svinn, i % av utset antisk laks - Per generasjon

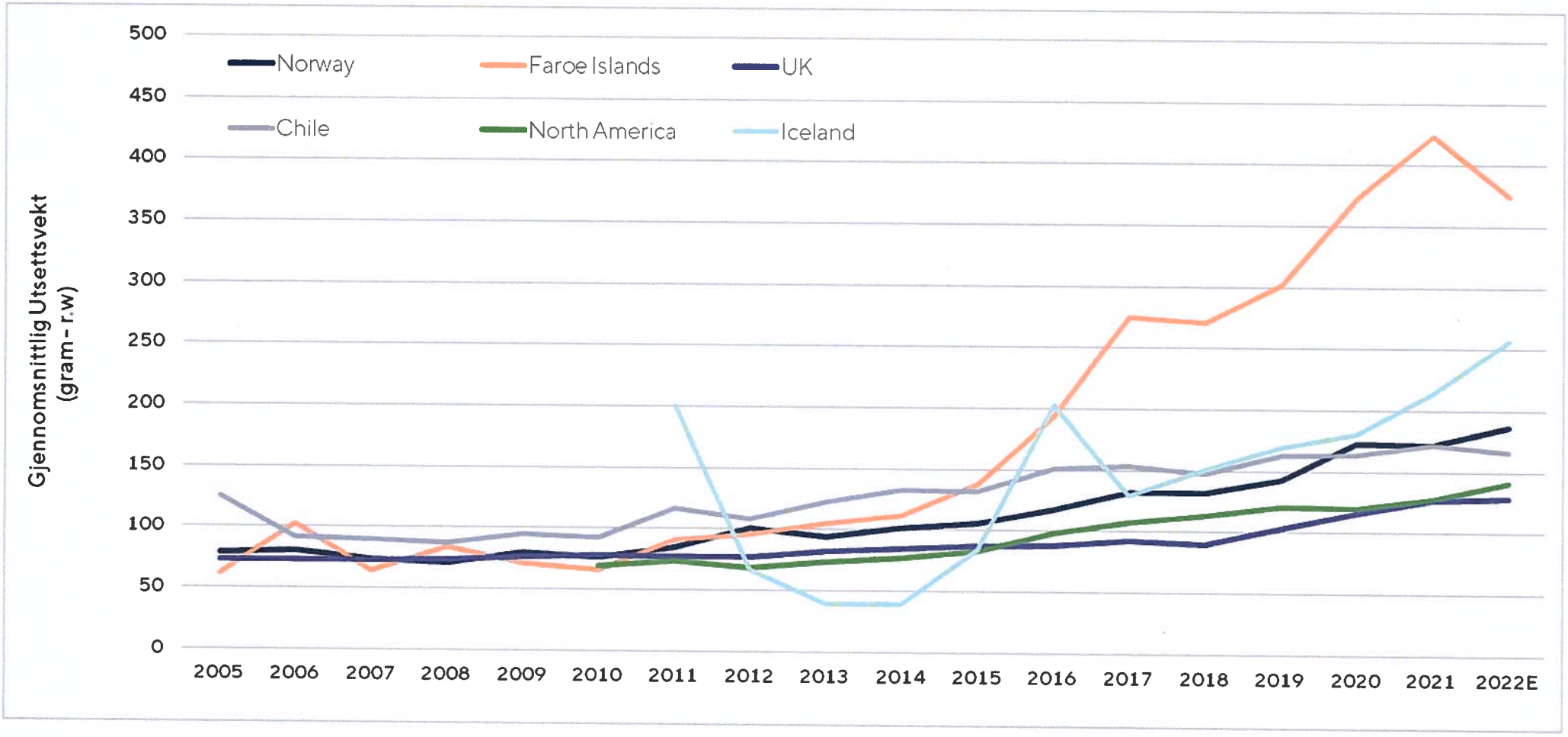

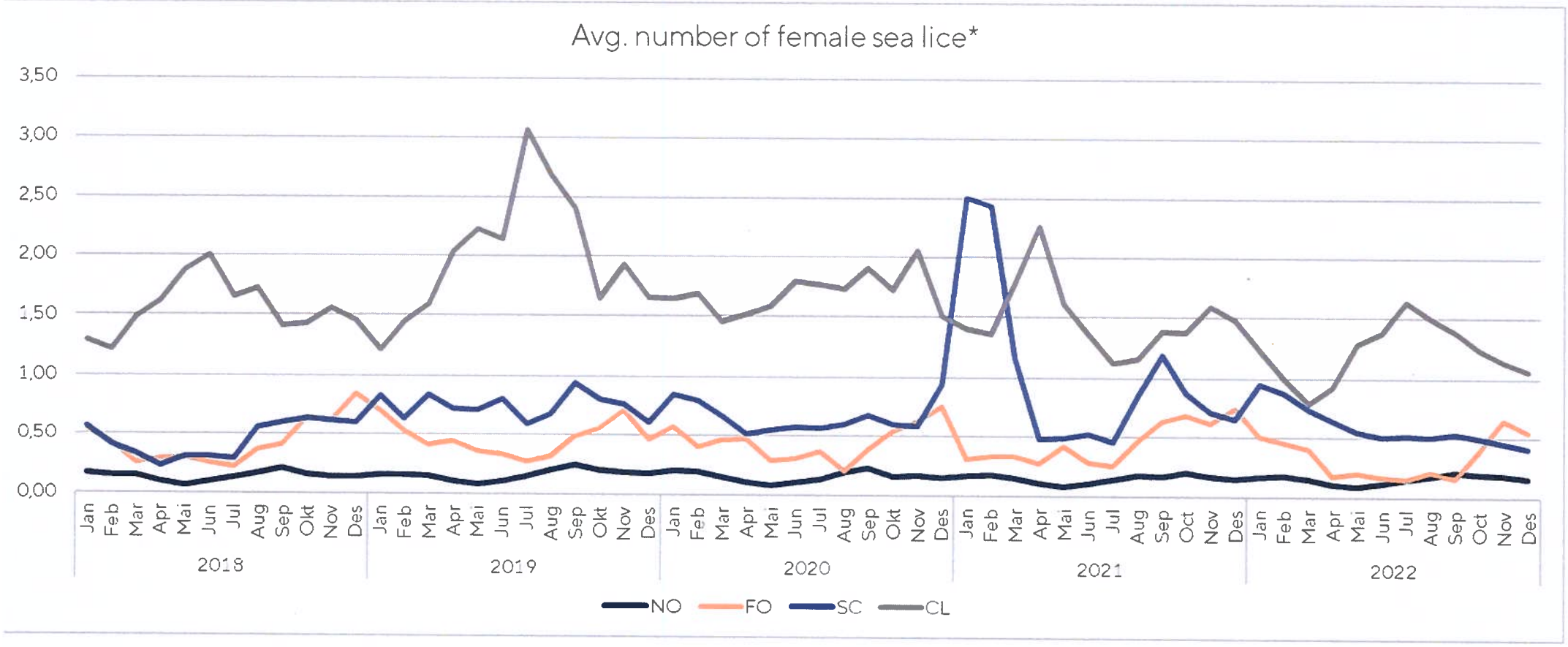
CR – Økonomisk Fórfaktor, sløyd vekt antisk laks - Per generasjon

oltvekter
antisk laks - Per utsett-år

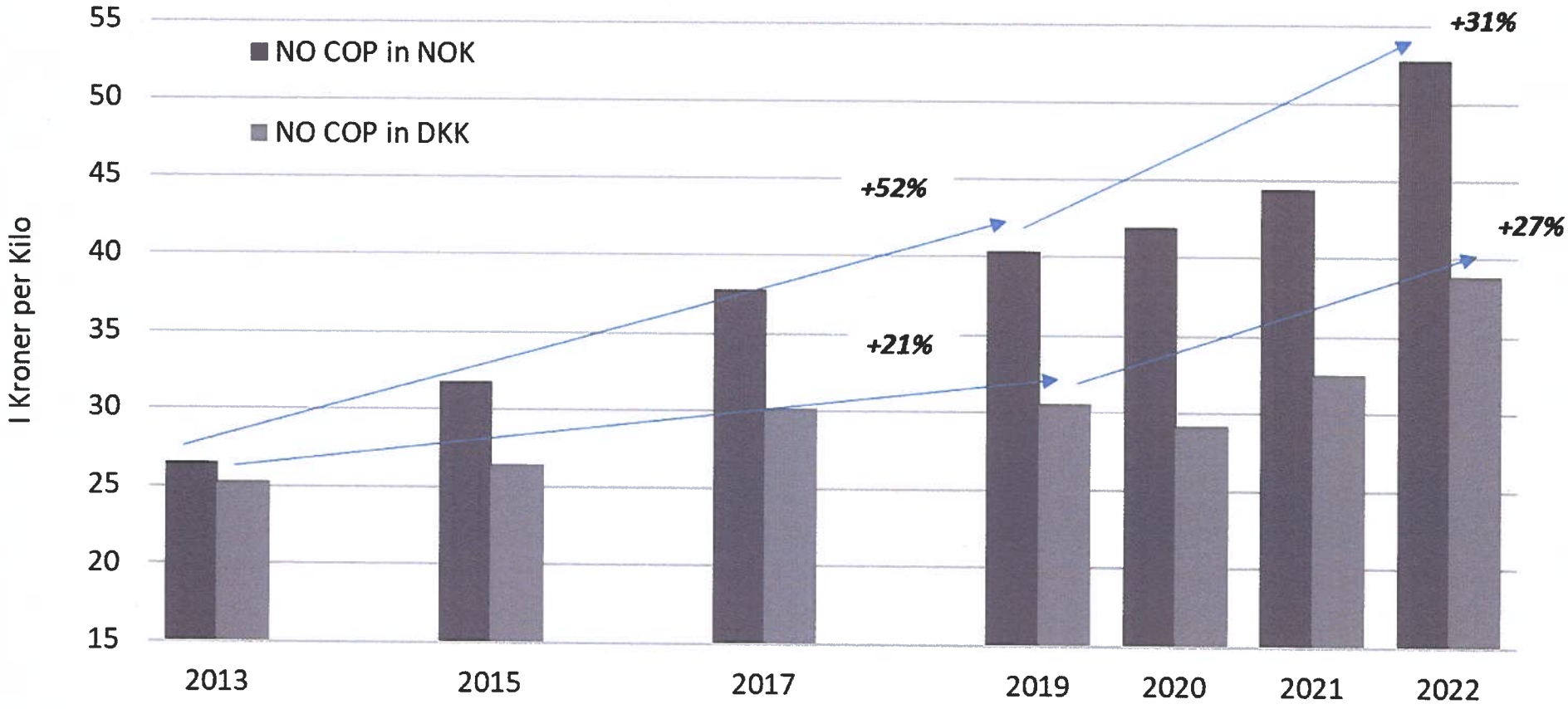
senivåer
sammenligning av rapporterte gj.snittsnivå

***Sea lice specie varies between the countries.**

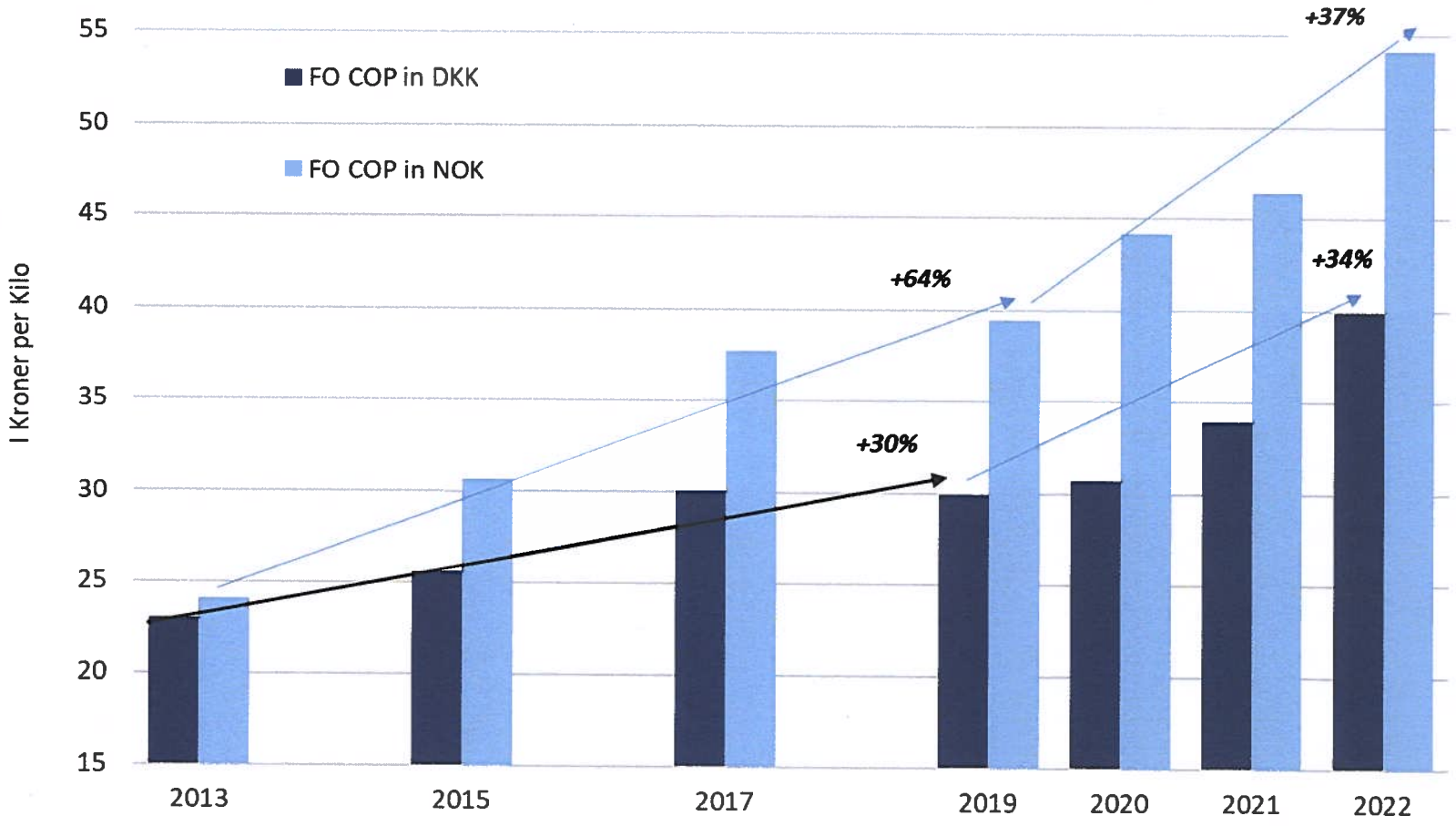
rway Cost Estimate 2022 (EBT-cost)

h, gutted Atlantic salmon, Boxed & Iced, EXW Proc. plant

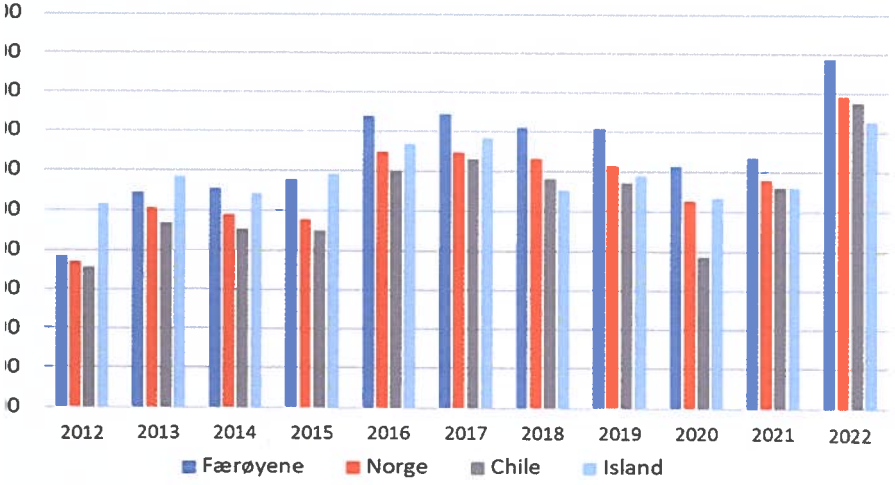
roe Cost Estimate 2022 (EBT-cost)

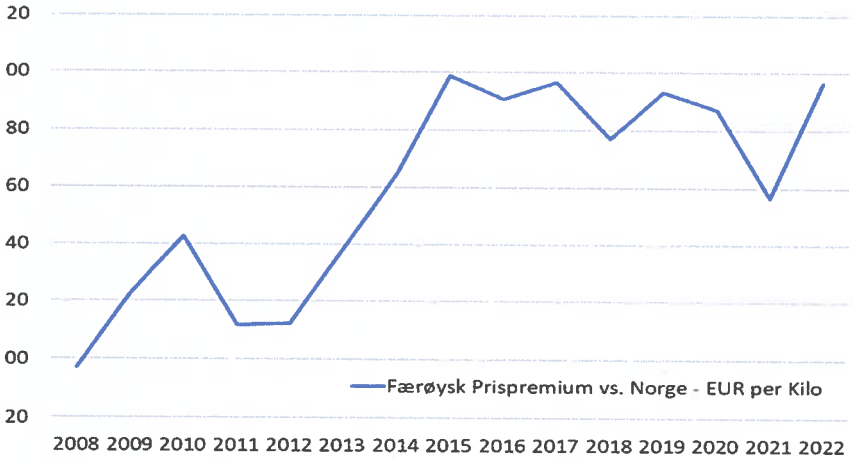
sh, gutted Atlantic salmon, Boxed & Iced, EXW Proc. plant

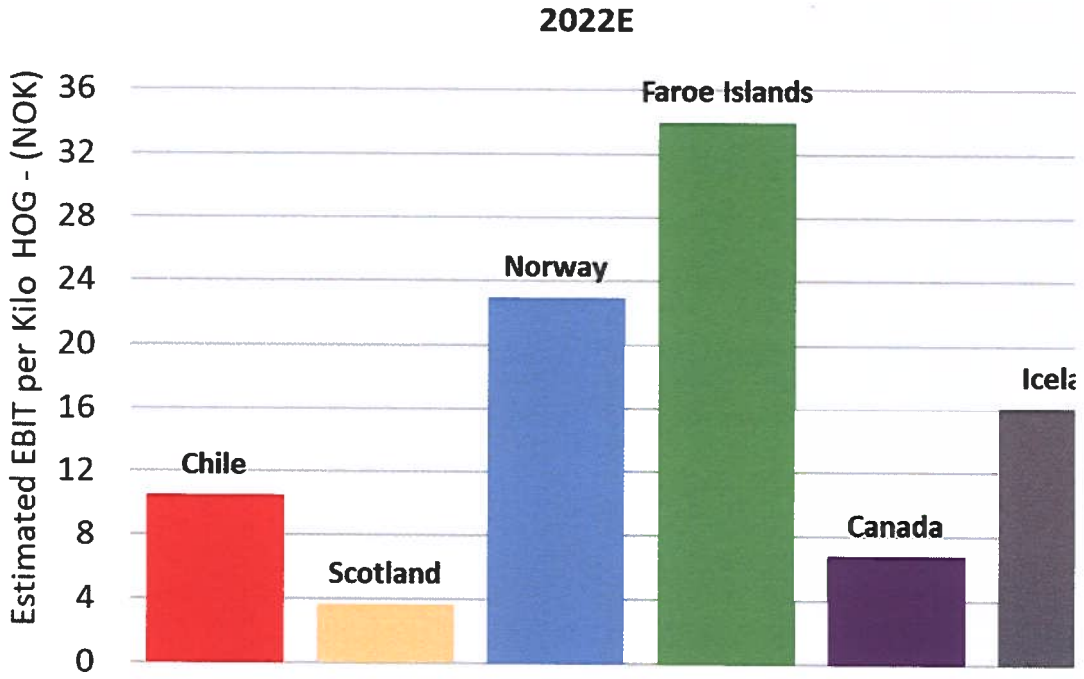
Færøysk Prispremium – Fersk sløyd laks...
til nye – og tilbake til gamle høyder

nåelse – FOB Eksportpris Fersk hel laks i EUR / Kilo

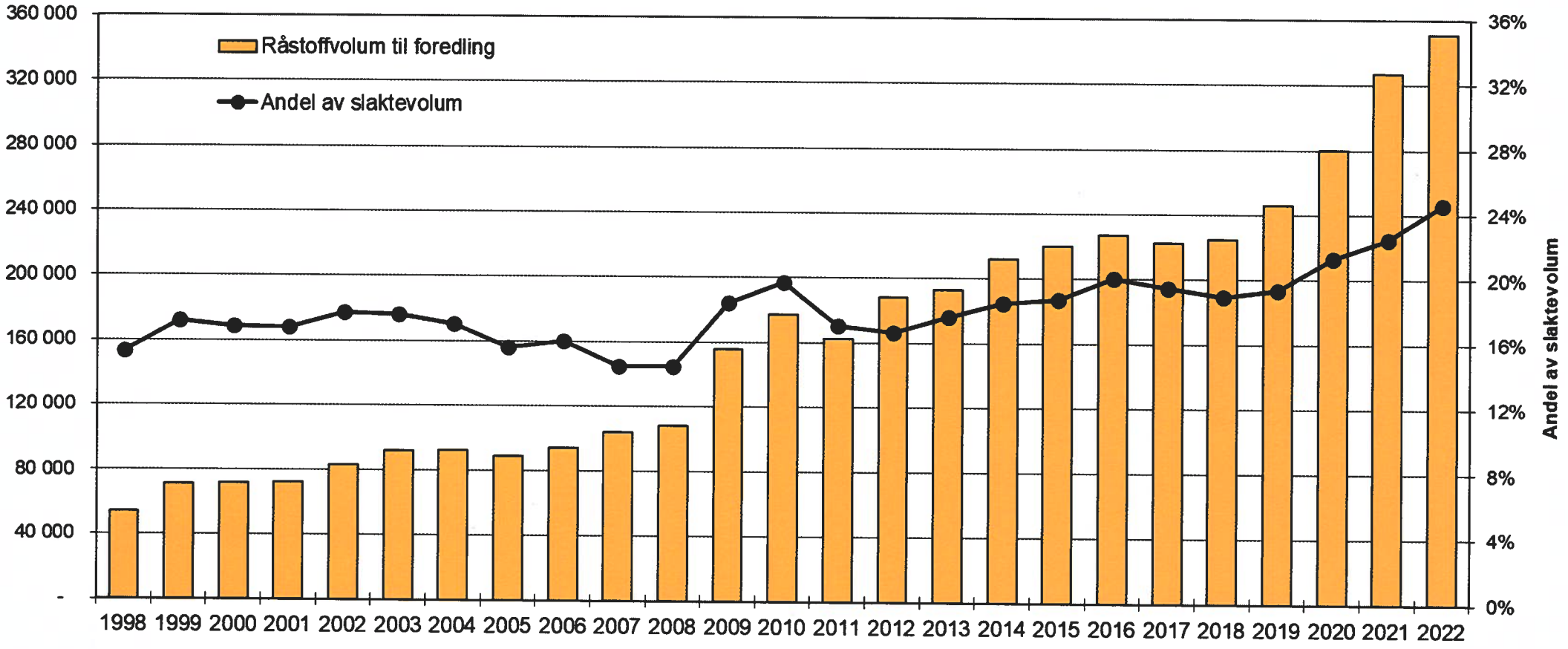

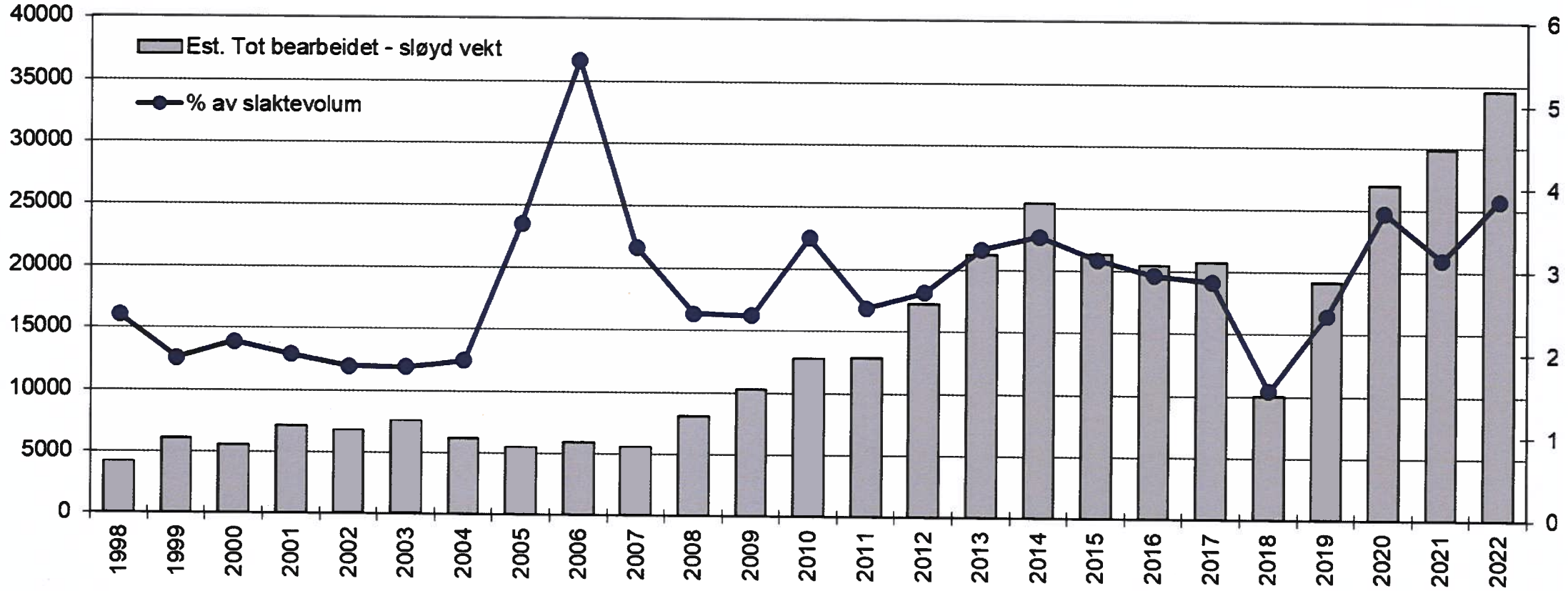
Dette gir resultater i form av inntjening !!

ge; Sterkt økende andel av produksjon blir filet
bare markedsdrevet – Sammenheng prod-fisk

ærøyene; En lignende trend siste 3-4 år, ıen av andre årsaker..

ONTALI

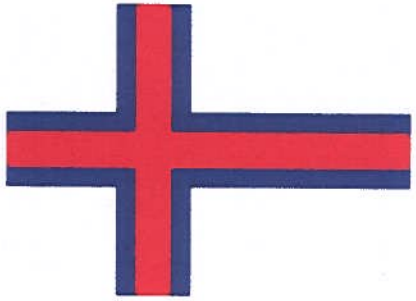
Litt om grunnrente,

Litt om skatt på grunnrente,

og om debatten/prosessen mtp plan om grunnrenteskatt i Norg

Fra Norge;
ook to the Faroes» ?

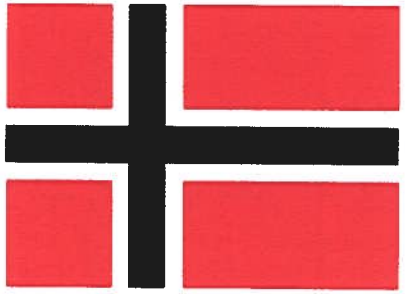

ysk, omsetningsbasert - modell bør utredes for
e
ysk modell – betydelig enklere å administrere
re skadelig enn grunnrenteskatt
regions-fordelte kostnadsnivåer, som
elverdier i lavpris-perioder
r og nivåer «tilpasset» Norge
mret for effekt økt/uforutsigbart skattenivå
på (helt nødvendige) investeringer

ONTALI

Fra Færøyene;
«Look (partly) to Norway»

- Ikke fornøyd med nåværende omsetnings-baserte modell.
- Modellen stipulerer omsetning basert på Norsk spotprisnivå (normpris), og er dermed valuta-eksp
- Hensyntar ikke kontrakter og andre produkter enn sløyd superior
- En økt; overskuddsbasert - selskaps-skatt vurdert mer hensiktsmessig?
- **Bekymret for effekten økt og uforutsigbart skat vil ha på (helt nødvendige) investeringer**

Isaksen – Grunnrente-skatt

Today, 2nd March 2023

Sept 2022
esource rent tax
inouncement & 56 bn NOK in
ock value lost for shareholders

1. Jan 2023
Effective date
for new tax regime
in proposal

Sometime during 1st half of 2023
Political discussions, and the potential decision by Parliament on proposal ? (or with adjustments)..

6.Oct 2022
State budget announced

12.Oct 2022
Auction of MAB capacity

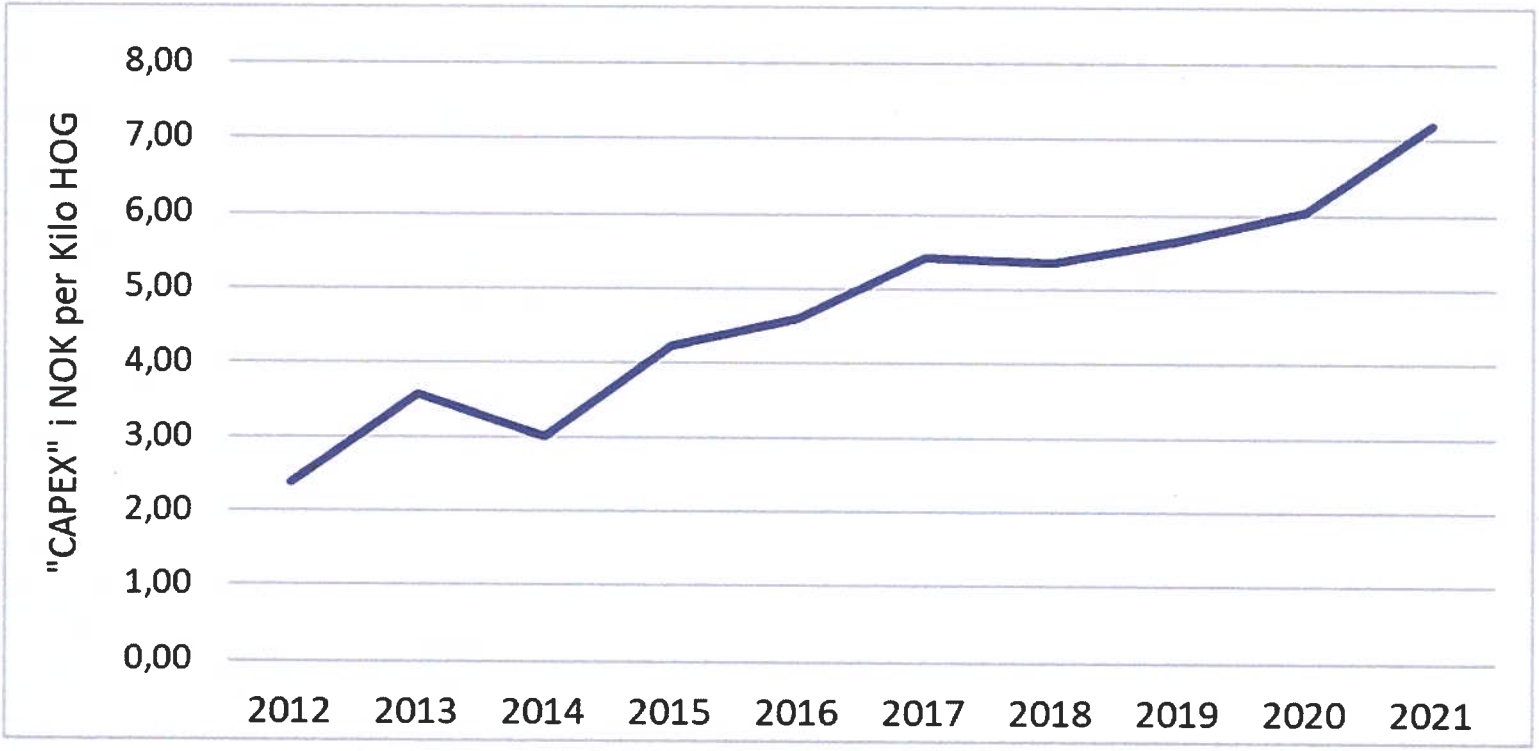
4. Jan 2023
Consultation period deadline

Within March 2023
Final Proposal on Tax-regime to be proposed for Parliament

Hørings-svar: **420 svar – Over 14 000 sider**

rekraftig vekst – Det koster stadig mer å vokse
apex per kilo slaktet»

En «proxy» til et investeringsnivå per kilo laks slaktet

Årlig gjennomsnittlig vekst Capex/kilo:

+ 13 %

Årlig gj.snittlig vek
i slaktevolum:

+ 4,5 %

ordan vil forslaget om Grunnrenteskatt ramme

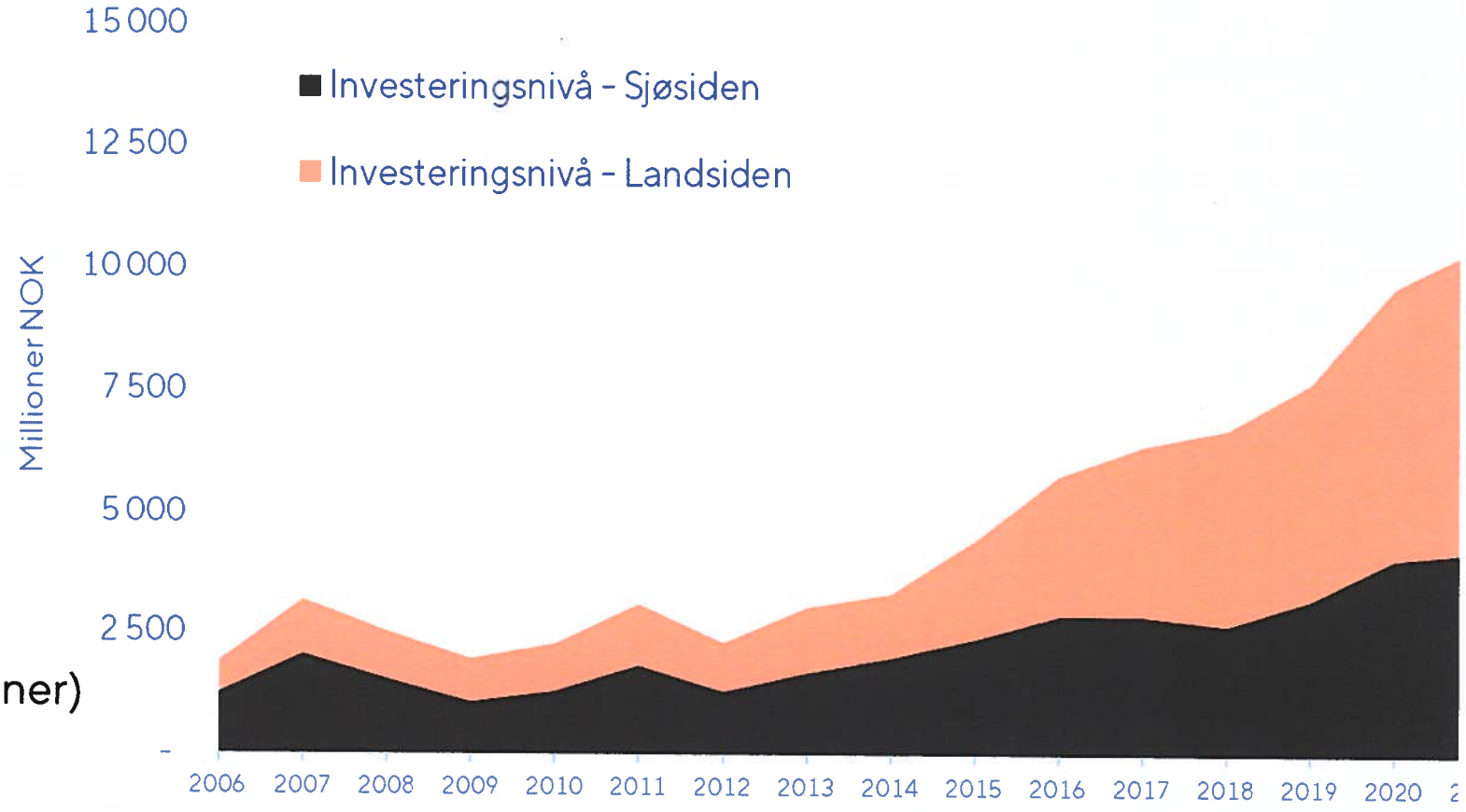
n-områder:

n-Pris (=Inntektsberegning)

te-sone Sjø
te kostnader/investeringer
adragsberettiget)

et Skattetrykk
aps-/ Grunnrente-/
tte- og Formues-skatt

elingsmodell
ekter Stat vs. Havbrukskommuner)

** Grafen ekskluderer investeringer i konsesjons-kapasitet*

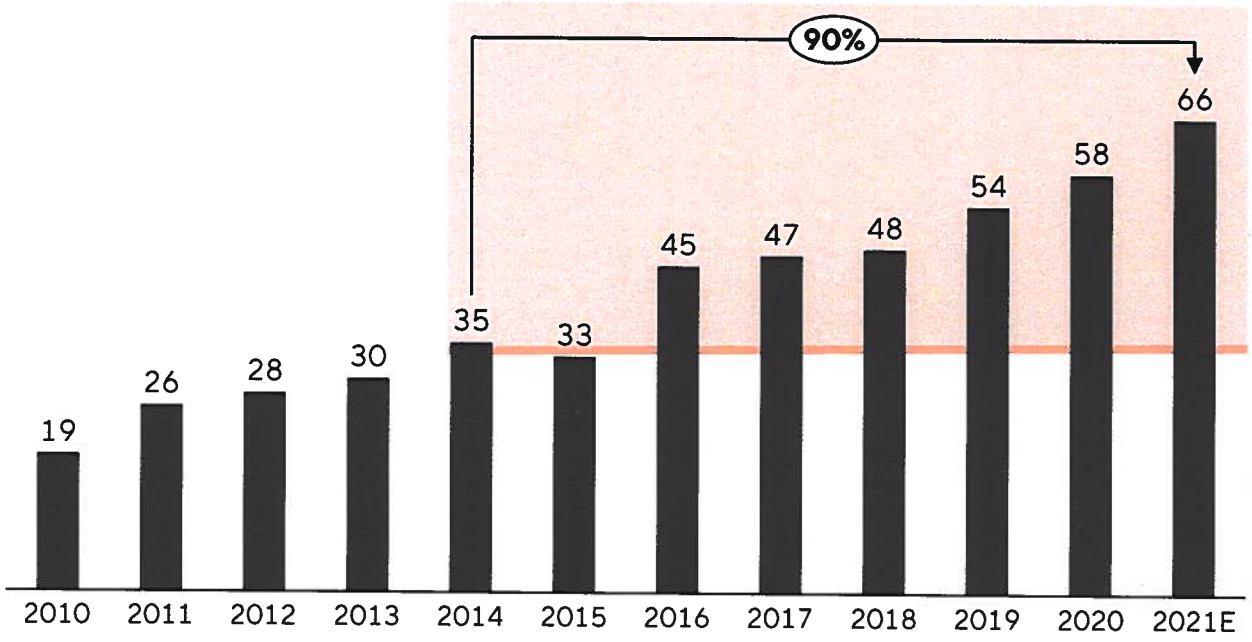
ONTALI

verandør-industrien; Betydelig vekst siste 10 år

en 2014 har
setningen total sett
st med 90%.

n et teoretisk
empel:
i det hadde blitt
ført investeringsfrys
)14 ville en
setning på
100-110 MRD
gått tapt i bransjen.

Leverandørindustrien målt i omsetning (mNOK)

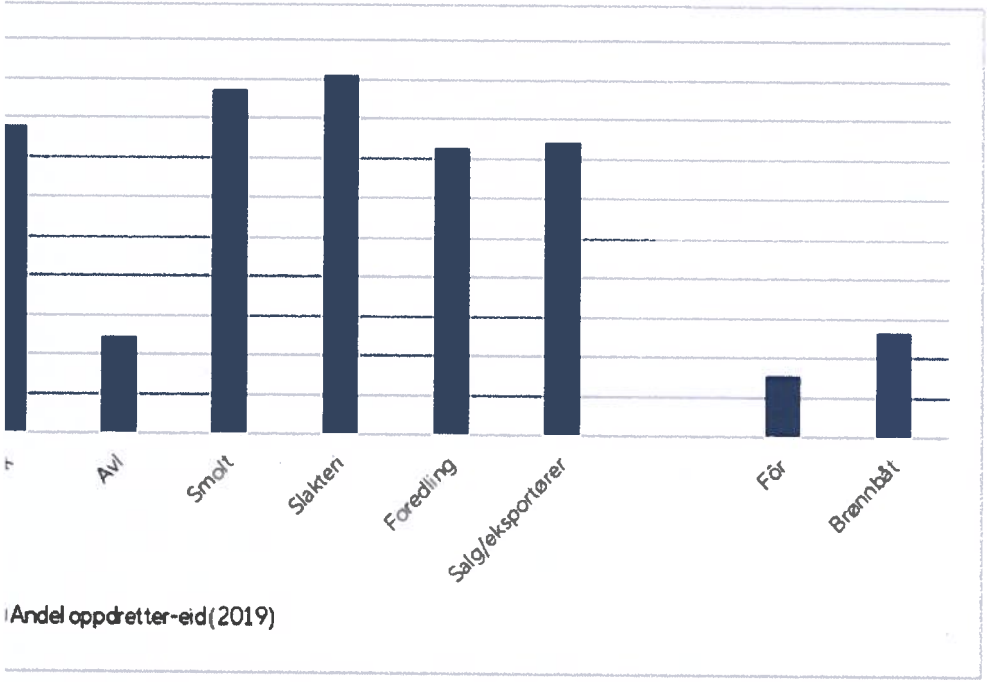
r forslaget om Grunnrenteskatt; INVESTERINGS-STOPP = 40 MRD NOK !!

ONTALI

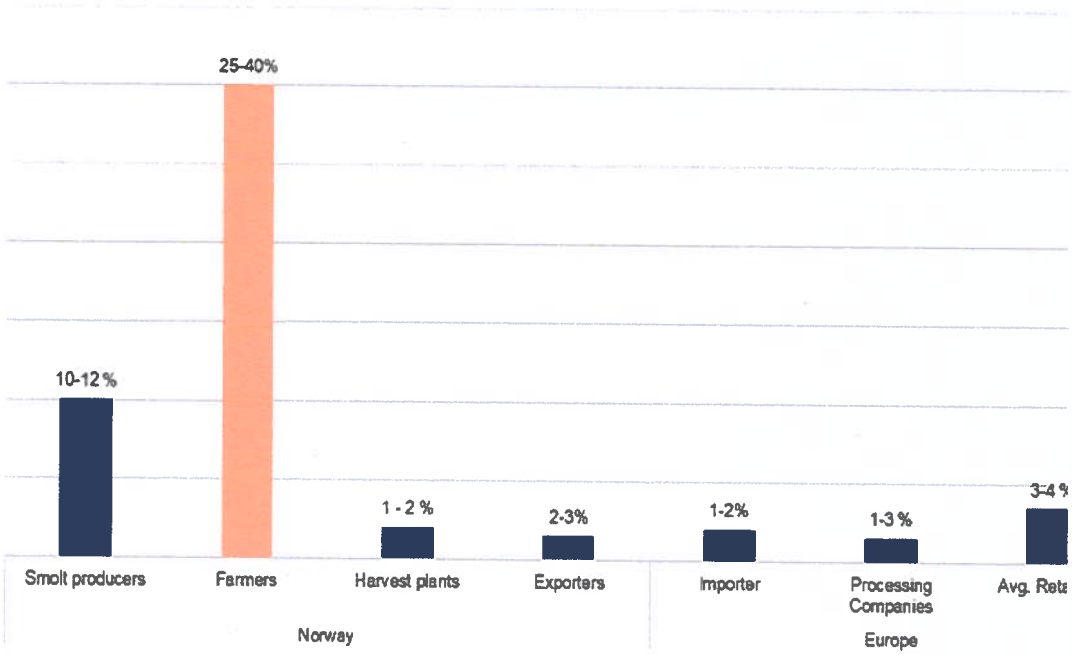
rslaget - Manglende forståelse for verdikjeden '

ttesone»: Preget av ønsket om å definere at det er en grunnrente....

Industristruktur & Eierskap; Norge

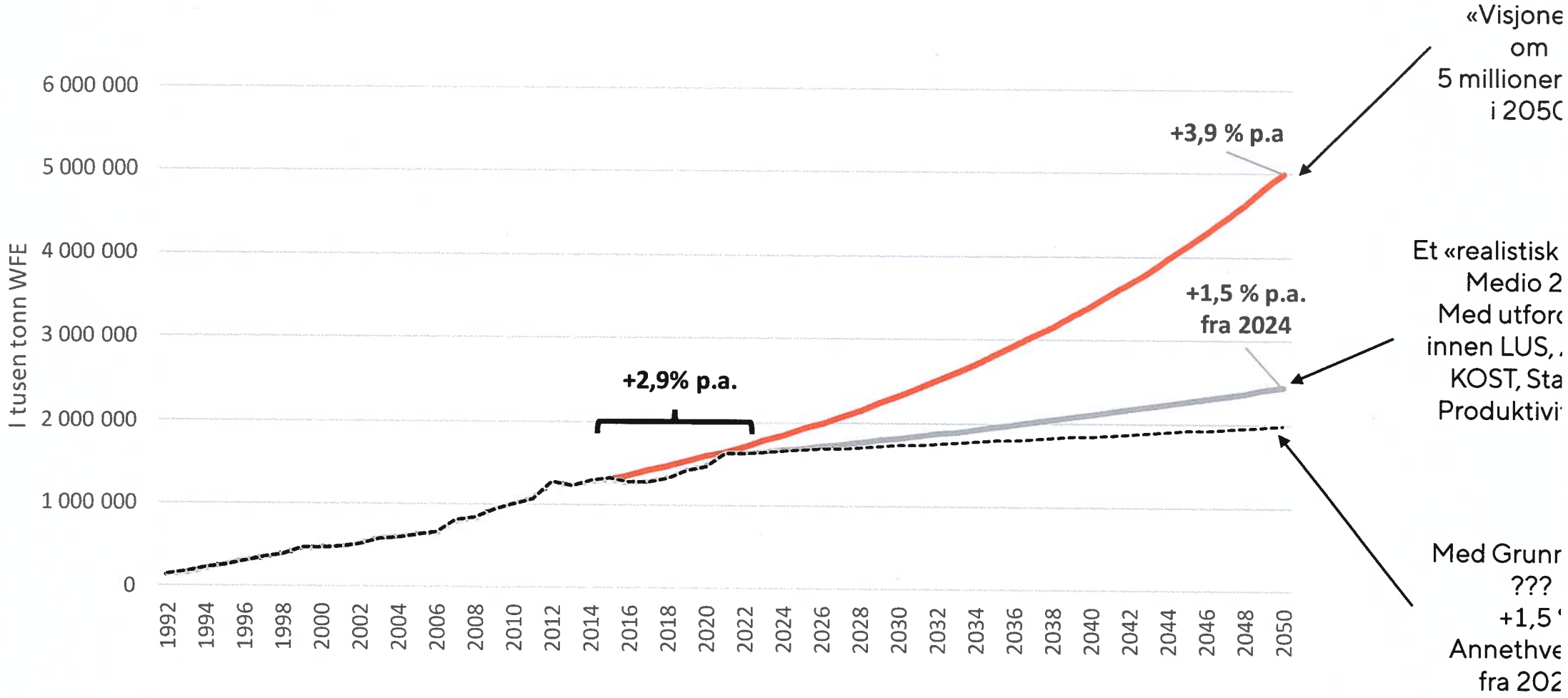

Profitt-senter "Matfisk / Ongrowing"

Et nytt skatteregime vil påvirke alle andre ledd i kjeden, - I like stor grad som "Sjøfasen" !

ikke Havbruk det Norge skal leve av i fremtida ?
ordan vil staten best hente fremtidige inntekter

ɔpsummering / Konklusjoner - Nr. 1

ɔud andre Halvår – Endte langt under «potensialet» i biomasse primo 2022.
ɣere tilvekst, høyere svinn, lavere snittvekter, større utfordringer biologi/fiskehe

ɲ, hele 2022 og starten på 2023 indikerer; Laksemarkedet er fortsatt ROBUS

ɔe usikkerhet omkring inflasjon, og bortfall av kjøpekraft, men..

23 vil bli et Høypris-år, og driverne for dette - spesielt for 1. Halvår, gjentar seg.

‹uffende/Stagnerende Produktivitet» – Blir fort en slags «garanti» for gode pris

skift oppover i produksjonskostnader i 2022 ble en realitet. En slik «skuffende
ɔduktivitet» – forsterker og indikerer at dette kan og vil fortsette, men kanskje i
ɲdre grad for Færøyene

psummering / Konklusjoner Nr. 2 (Lik Juni i fjor

AKSEN, – Ikke alltid like ROBUST som Laksemarkedet

tfordringer knyttet til biologi, kvalitet og luse-problemer, gjerne i kjærings-punktet mellom reguleringer, fiskehelse og fiskevelferd, er ortsatt faktorer som bidrar mest til uforutsigbarhet og svingninger i utbud.

ammen med mindre og mindre rom for økt regulatorisk kapasitet for sjøbasert kseproduksjon i eksisterende regioner, og flere potensielle nvesteringshemmende regulatoriske innslag (Skatt), vil tilbudsveksten være nder press - fra en høyere etterspørselsvekst.

ekst fra andre produksjonsteknologier kan bøte litt på dette, men ting tar tid. ostnadsinflasjon bremser investeringer i slik kapasitet - for en gitt periode emover, og havbasert (Norge) vil også kunne rammes av grunnrente...

KONTALI

Ragnar Nystøyl

RN@kontali.com

+47 412 32 112

Systemizing the world of aquaculture and fisheries